

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК»
підготовки бакалаврів

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «Міжнародний бізнес та сталий розвиток»
підготовки бакалаврів.

Розробник: Зелінська Олена Зінов'ївна, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, кандидат економічних наук, доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(підпис) (А. О. Бояр)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, протокол № 6 від __ лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

(Бояр А. О.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація «Міжнародні економічні відносини», ОПП «Міжнародний бізнес», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 3
ІНДЗ: немає		Семестр - 5
		Лекції – 10 год.
		Практичні (семінарські) – 20 год.
	Самостійна робота – 110 год.	
	Консультації – 10 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		Українська або англійська (вибір при реєстрації)

II. Інформація про викладача

ППП: Зелінська Олена Зінов'ївна

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Контактна інформація: 0667179634, Zelinska.Olena@vnu.edu.ua

Дні і час занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Вивчатимуться трансформація глобального бізнес-середовища під впливом концепції сталого розвитку, впровадження принципів ESG (екологічна, соціальна та управлінська відповідальність) у стратегії міжнародних корпорацій та Цілі сталого розвитку ООН. Розглядатимуться механізми «зеленого» інвестування, особливості нефінансової звітності компаній, етичні стандарти ведення бізнесу та цифрові інструменти моніторингу екологічного впливу. Особлива увага приділяється аналізу глобальних ланцюгів доданої вартості, практикам циркулярної економіки, методам боротьби з «грінвошингом» та адаптації міжнародного бізнесу до нових регуляторних вимог (зокрема Green Deal) у контексті євроінтеграції України.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета курсу – сформувати у здобувачів вищої освіти комплекс знань і практичних навичок щодо стратегічного управління міжнародним бізнесом на засадах сталого розвитку та відповідального інвестування. Завдання курсу: навчитися ідентифікувати екологічні, соціальні та управлінські ризики (ESG-фактори) у діяльності глобальних компаній; усвідомлювати вплив

міжнародних стандартів та екологічного регулювання на конкурентоспроможність бізнесу; опанувати інструменти розробки сталих бізнес-моделей (зокрема циркулярних); аналізувати нефінансову звітність корпорацій та оцінювати ефективність програм корпоративної соціальної відповідальності в Україні та за кордоном.

Soft skills (компетентності):

- ідентифікувати та оцінювати вплив глобальних екологічних та соціальних трендів на стратегію розвитку міжнародних компаній та власну професійну діяльність;
- застосовувати принципи етичного лідерства та корпоративної соціальної відповідальності при прийнятті управлінських рішень;
- аналізувати нефінансові показники діяльності брендів (ESG-рейтинги), розрізняючи реальні сталі практики від інструментів маніпулятивного маркетингу (грінвошингу);
- критично оцінювати значення цілей сталого розвитку в міжнародних економічних відносинах та адаптувати бізнес-процеси до вимог глобального «зеленого» порядку денного.

3. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Генеза, архітектура та регуляторне середовище сталого розвитку в міжнародному бізнесі						
Тема 1. Сутність та парадигма сталого розвитку в міжнародних відносинах	13	1	2	10	-	ДС/4
Тема 2. Еволюція концепції відповідального бізнесу: від філантропії до ESG	13	1	2	10	-	ДС/4
Тема 3. Принципи та імперативи міжнародної політики сталого розвитку	13	1	2	10	-	ДС/4
Тема 4. Об'єкти, суб'єкти та стейкхолдери сталого розвитку в світовому господарстві	13	1	2	10	-	ДС/4
Тема 5. Інституційно-правова структура глобального управління сталим розвитком	13	1	2	10	-	ДС/4
Разом за модулем 1	65	5	10	50	-	20
Змістовий модуль 2. Практичні інструменти, стратегії та механізми реалізації сталого розвитку в міжнародному бізнесі						
Тема 6. Глобальні стратегії «зеленого» маркетингу та відповідального споживання	17	1	2	12	2	ДС/4
Тема 7. Управління сталими ланцюгами постачання в міжнародних корпораціях	17	1	2	12	2	ДС/4
Тема 8. Циркулярна економіка та сталі бізнес-моделі в міжнародному бізнесі	17	1	2	12	2	ДС/4
Тема 9. ESG-інвестування та фінансові інструменти сталого розвитку	17	1	2	12	2	ДС/4

Тема 10. Ризики сталого розвитку: грінвошинг, етичні дилеми та соціальна відповідальність	17	1	2	12	2	ДС/4
Разом за модулем 2	85	5	10	60	10	20
Види підсумкових робіт						
Контрольна робота (тест)						T/60
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	100

* Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти.

4. Завдання для самостійного опрацювання.

1	Підготовка до дискусії (семінару) та тесту за темою «Стратегії етичного маркетингу та протидія грінвошингу»
2	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Управління соціальними ризиками у глобальних ланцюгах постачання»
3	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Екологічна трансформація та циркулярні бізнес-моделі»
4	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Економічні інструменти ESG-інвестування та сталого фінансування»
5	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Система звітності та міжнародні стандарти нефінансового аудиту»
6	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Глобалізація та нові імперативи сталого розвитку»
7	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Генеза та еволюція концепцій КСВ та ESG»
8	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Міжнародно-правове регулювання сталого розвитку»
9	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Роль стейкхолдерів у системі міжнародного бізнесу»
10	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Інституційна архітектура та регуляторні вимоги ЄС (Green Deal)»

IV. Політика оцінювання

Обов'язкове дотримання норм Кодексу академічної доброчесності ВНУ (<http://surl.li/aagxg>) у процесі навчання. Допускається заочне письмове відпрацювання пропущених з поважної причини семінарів. Максимальна кількість дозволених пропусків без поважної причини – 2. Можливе зарахування результатів формальної чи неформальної освіти як окремих тем чи змістових модулів курсу відповідно до Положення ВНУ від 29.08.2024 р. (<http://surl.li/sbwzdh>).

Максимальна кількість балів за вивчення курсу – 100, включаючи:

- до 40 б. за участь в обговореннях (семінари) (Модуль 1);
- до 30 б. за перший експрес-тест (електронне тестування);
- до 30 б. за другий експрес-тест (електронне тестування) (обидва тести – Модуль 2;

орієнтовний перелік питань для підготовки див. нижче).

Необхідний мінімум для успішного завершення курсу – 60 балів.

Модуль 1 – участь в обговореннях (макс = 40 балів)										Модуль 2		Макс. сума за курс
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Експрес-тест 1	Експрес-тест 2	
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	Сем 8	Сем 9	Сем 10			

4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	30	30	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	-----

Робота студента на одному семінарі може бути оцінена у максимум 4 бали, з них 0,5 бала – за присутність на парі, решта – за участь в обговоренні питань відповідної теми семінару. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем або написати письмово від руки ті теми, які він пропустив протягом семестру з поважних причин. Таким чином можна покращити свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Оцінювання здійснюється суб'єктивно викладачем.

Експрес-тести проводяться у електронній формі на платформі MS Forms. Перший тест – після проведення п'ятого семінарського заняття, другий – після останнього (десятого семінару). На кожному з тестів студент одержує по 30 питань (завдань), правильна відповідь на кожне з яких оцінюється у 1 бал. Максимально можлива кількість балів одержаних за кожен з тестів (за усі правильні відповіді) – 30. У сумі за обидва – 60 балів.

Загальна оцінка за курс підраховується як сума балів за обома модулями. Оцінка виставляється згідно зі шкалою оцінювання (табл.).

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється здобувачеві автоматично, якщо ним виконано усі види передбачених силабусом освітнього компонента робіт та одержано 60 або більше балів. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету (див. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів ВНУ імені Лесі Українки – <http://surl.li/ddfha>).

Для здобувачів ОПП спеціальностей «Медицина», «Стоматологія», «Фармація», «Терапія і реабілітація» переведення балів у 200-бальну шкалу здійснюється шляхом помноження балів 100-бальної шкали на 2.

Питання для підготовки до експрес-тестів

1. Визначення поняття «сталий розвиток» та його три складові (модель Triple Bottom Line).
2. Чому класична модель максимізації прибутку (Friedman doctrine) вважається застарілою в сучасних МEB?
3. Основні глобальні виклики XXI століття, що зумовили перехід до сталого бізнесу.
4. Роль бізнесу у досягненні глобальної екологічної рівноваги.
5. Взаємозв'язок між економічним зростанням та деградацією довкілля.
6. Еволюція поняття «Корпоративна соціальна відповідальність» (КСВ): від філантропії до стратегії.
7. Різниця між поняттями КСВ (CSR) та ESG (Environmental, Social, Governance).
8. Чому інвестори почали звертати увагу на нефінансові показники діяльності компаній?
9. Історія виникнення терміну ESG та його роль у сучасних капітальних ринках.
10. Концепція «спільної цінності» (Creating Shared Value) Майкла Портера.
11. Цілі сталого розвитку ООН (ЦСР): структура та значення для міжнародного бізнесу.
12. Роль Глобального договору ООН (UN Global Compact) у мобілізації приватного сектору.
13. Паризька кліматична угода та її вплив на стратегію міжнародних енергетичних компаній.
14. Роль ОЕСР у розробці стандартів відповідального ведення бізнесу.
15. Як ЦСР впливають на формування національних економічних політик країн?
16. Хто такі стейкхолдери (зацікавлені сторони) та чим вони відрізняються від акціонерів?
17. Карта стейкхолдерів міжнародної корпорації: внутрішні та зовнішні групи впливу.
18. Роль неурядових організацій у моніторингу діяльності ТНК.

19. Вплив активізму споживачів на бізнес-моделі сучасних компаній.
20. Механізми взаємодії бізнесу з місцевими громадами у міжнародних проєктах.
21. Основні положення Європейського зеленого курсу (EU Green Deal).
22. Що таке механізм прикордонного вуглецевого коригування (CBAM) та як він впливає на експорт?
23. Роль Світового банку та МВФ у фінансуванні проєктів сталого розвитку.
24. Вплив екологічних директив ЄС на ланцюги постачання українських підприємств.
25. Система міжнародних екологічних стандартів ISO 14001 та ISO 26000.
26. Етичний маркетинг та грінвошинг
26. Основні принципи «зеленого» маркетингу.
27. Визначення та види грінвошингу (Greenwashing): як розпізнати маніпуляцію?
28. Значення еко-маркування (Eco-labeling) для міжнародної конкурентоспроможності.
29. Кейси відомих компаній, що потрапили у скандали через грінвошинг.
30. Роль соціальних мереж у викритті недобросовісних екологічних заяв брендів.
31. Що таке «відповідальний сорсинг» (responsible sourcing) у міжнародному бізнесі?
32. Проблема дотримання прав людини в ланцюгах постачання (на прикладі текстильної галузі).
33. Етичні аспекти видобутку корисних копалин для електроніки («криваві мінерали»).
34. Як ТНК здійснюють аудит своїх постачальників у країнах, що розвиваються?
35. Роль цифровізації (Blockchain) у забезпеченні прозорості поставок.
36. Основні принципи циркулярної економіки (Reduce, Reuse, Recycle).
37. Різниця між лінійною та циркулярною економічними моделями.
38. Бізнес-модель «продукт як сервіс» (Product-as-a-Service) та її переваги.
39. Економічні вигоди від переробки відходів та ресайклінгу для ТНК.
40. Роль шерингової економіки (Sharing Economy) у зменшенні навантаження на довкілля.
41. Що таке «зелені» облігації (Green Bonds) та на які проєкти вони залучаються?
42. Критерії, за якими інвестиційні фонди оцінюють ESG-рейтинг компанії.
43. Вплив високого ESG-рейтингу на вартість капіталу компанії.
44. Що таке «відповідальне інвестування» (Socially Responsible Investing — SRI)?
45. Роль фондових бірж у просуванні стандартів ESG-звітності.
46. Чому нефінансова звітність стає обов'язковою для великого бізнесу?
47. Міжнародні стандарти звітності: GRI (Global Reporting Initiative) та SASB.
48. Поняття «подвійної суттєвості» (Double Materiality) у звітності зі сталого розвитку.
49. Етичні дилеми міжнародного бізнесу: прибуток vs соціальна відповідальність.
50. Перспективи розвитку сталого бізнесу в післявоєнному відновленні України.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти спеціальностей «Медицина», «Стоматологія», «Фармація», «Терапія і реабілітація»

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
----------------	---------------------

170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
0–119	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основні

1. Ведення сталого бізнесу в Європі: монографія / А. О. Бояр, І. С. Скороход, І. В. Кицюк, В. В. Кухарик, О. З. Зелінська, М. С. Лугова; зам ред. А. О. Бояра. Луцьк: Вежа-Друк, 2025. 147. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/28633/1/Sustainable%20business%20practices_EU.pdf
2. Зелений і безпечний Європейський Союз : монографія / [А. О. Бояр (кер. авт. кол.), І. В. Кицюк, Н. І. Романюк та ін.] ; за ред. А. О. Бояра, В. Й. Лажніка. Луцьк : Вежа-друк, 2023. 592 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/22956/3/Zel_bezp%20EU_2023.pdf
3. Тарасенко С. В. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / С. В. Тарасенко, Ю. М. Петрушенко. Суми : Сумський державний університет, 2021. 222 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/de577f60-36cc-4532-8abb-2eaad99df60c/content>
4. Маказан Є. В., Бікулов Д. Т., Протас А. М., Олійник О. М., Маркова С. В., Головань О. О. Організація міжнародного бізнесу : навчальний посібник. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2025. 140 с. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/25572/1/0061368.pdf>

Додаткові

1. Куцмус, Н. М., Прокопчук, О. А., Усюк, Т. В., & Забуранна, Л. В. (2024). Міжнародний бізнес в умовах турбулентності глобальної економіки. *Економічний простір*, (189), 123-128. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1398>
2. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. К.: НУХТ, 2022. 337 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/387563584_STRATEGIA_STALOGO_ROZVITKU_EVROPEJSKI_GORIZONTI_Pidrucnik
3. Господарський кодекс України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст. 144 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Керівні принципи ОЕСР для багатонаціональних підприємств щодо відповідальної ділової поведінки: Організація економічного співробітництва та розвитку, редакція 2023 року URL: <https://mneguidelines.oecd.org/mneguidelines/>
5. Паризька угода до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату: Міжнародна угода, прийнята на 21-й сесії Конференції Сторін (COP21) 12 грудня 2015 року (діюча редакція з урахуванням рішень COP26-COP28) URL: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>
6. Про встановлення механізму прикордонного вуглецевого коригування (СВАМ): Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2023/956 від 10 травня 2023 року URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32023R0956>

7. Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів: Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 12, ст. 64 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/377-20#Text>
8. Про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD): Директива Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2022/2464 від 14 грудня 2022 року URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>
9. Про належну обачність корпорацій щодо сталого розвитку (CSDDD): Директива Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2024/1760 від 13 червня 2024 року URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024L1760> Про ратифікацію Паризької угоди: Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2016, № 32, ст. 550 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#n2
10. Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#Text>
11. Про управління відходами: Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2022, № 39, ст. 232 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>
12. Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (UNFCCC): Багатостороння угода, 1992 рік URL: <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf>
13. Стандарти розкриття інформації про сталий розвиток (IFRS S1 та IFRS S2): Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), Фонд МСФЗ, 2023 рік URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/>
14. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
15. Рішення Конференції сторін РКЗК ООН (COP28): «ОАЕ Консенсус» щодо відмови від викопного палива та переходу до відновлюваних джерел енергії: Підсумковий документ, грудень 2023 року URL: <https://unfccc.int/documents/636584>
16. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (Глава 13: Торгівля та сталий розвиток) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
17. Ozili, P. K. (2022). Sustainability and sustainable development research around the world. *Managing Global Transitions*, 20(3). URL: <https://www.hippocampus.si/ISSN/1854-6935/20.259-293.pdf>
18. Napier, E., Knight, G., Luo, Y., & Delios, A. (2022). Corporate social performance in international business. *Journal of international business studies*, 54(1), 61. URL: https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9790813/pdf/41267_2022_Article_584.pdf